

PEYGAMBERİMİZİN ÖRNEK DAVRANIŞLARI

Bismillahirrahmanirrahim.

el-Hamdülillâhi rabbi'l-âlemîn alâ külli hâlin ve fî külli hîn. es-Salâtü ve's-selâmu alâ sey-yidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn Muhammedin ve âlihi ve sahbihi ve men tebi'ahu bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâba'd:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân ve inne efdale'l-hadîsi kitâbullâhi ve efdale'l-hedyi hedyü sey-yidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi vesellem ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sahibihâ fi'n-nâr.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ'nın selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in mübarek adetlerinden, (...)dualarından, davranışlarından bahseden farklı rivayetleri okumaya devam edeceğiz. Bu gibi rivayetler *Râmûzü'l-ehâdîs* isimli hadis kitabının içinde, 900. Sayfasında ve devamında bulunuyor. Asıllarını

merak edenler, kaynaklarını görmek isteyenler oralara bakabilirler.

Biz bu rivayetleri okumaya başlamadan önce Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın âcizâne küçük bir nişanesi olmak üzere rûh-i pâkine hediye edelim diye ve onun mübarek âlinin ve pâk ashabının ve cümle etbâ'ının ve ahabbının ruhlarına ayrı ayrı dereceleri üzere hediye edelim diye; sâir enbiyâ-i mürselîn ve cümle evliyâullah-ı mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Peygamber Efendimiz'den sonra ümmet-i Muhammed'in mürşitleri, vazifeli ... olan sâdât ve meşâyih-ı turuk-ı aliyyemizin ruhlarına hediye edelim diye ve kitabını okuduğumuz Gümüşhaneli Ahmet Ziyaeddin Efendimizin ve kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zâhid Bursevî hocamızın ruhlarına hediye edelim diye; bu rivayetleri bize ileten alimlerin, ravilerin ruhlarına hediye olsun, ruhları şâd olsun diye; şu huzur içinde yaşadığımızın beldeleri canlarını mallarını ortaya koyarak düşmanlardan fethetmiş olan fatihlerin, gazilerin, şehitlerin, mücahitlerin ve zaman zaman düşmanlar saldırdıkça buraları savunmuş olan muvahhid askerlerin

ruhlarına hediye olsun diye; hâssaten Fatih Sultan Mehmet Han'ın ve ordusunun ruhlarına hediye olsun diye; bu seferin medâr-ı iftiharî ashâb- güzîn ve tâbi'înin ve evliyâullahın ruhlarına hediye olsun diye; cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve hâsseten içinde toplanıp ibadet ettiğimiz, ilim icra etmeye çalıştığımız şu İskender Paşa Mescidi'ni bina eden İskender Paşa'nın ruhuna ve ondan sonra bu camiiyi tekrar tekrar tadil ve tecdid eylemiş olanların ruhlarına ve küçük bir miktar bile olsa yardım ederek bu geçiş çabasına geçmesine sebep olanlara ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye; uzaktan ve yakından şu tatil gününde başka yere gitmek dururken Allah'ın rızasını kazanmak için kalkıp bu mescide bu hadîs-i şerîfleri, bu rivayetleri dinlemeye gelen misafirlerin dünya ve ahiretleri mâmur olsun, iki cihanda da aziz ve bahtiyar ve vakur kullar olsunlar diye bir Fâtîha üç İhlâs-ı şerîf okuyalım, geçmişlerimize ...

Câbir *radiyallahu anh*'ten Teberânî'nin ve Hâkim'in ve İbn Hanbel'in rivayet ettiğine göre:

كَانَ إِذَا خَطَبَ أَحْمَرَّتْ عَيْنَاهُ، وَعَلَا صَوْتُهُ، وَاشْتَدَّ

غَضَبُهُ كَأَنَّهُ مُنْذِرُ جَيْشٍ يَقُولُ: صَبَّحَكُمْ مَسَّاكُمْ. هـ

ك، ط، ب، عَن جَابِرٍ.

Kâne izâ hatabe'hmerrat aynâhu ve alâ savtühu ve'stedde ğadabuhu ke-ennehu münziru ceysin yekûlu sabbehaküm messâküm.

a. Peygamberimiz Hutbede İken Ordunun Başındaki Komutan Gibiydi

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz vaaz ve hutbe îrâd ettiği zaman” Resulallah Efendimiz minbere çıkmış, hutbe okuyor. Acaba nasıl okurdu? Burada anlatıyor ki sahabe Câbir *radıyallahu anh*, “böyle hutbe okurken,” *İhmerrat aynâhu*. “Gözleri kızarırdı.” *Ve alâ savtühu*. “Ve sesi yükselirdi, yüksek sesle konuşurdu.” *Ve'stedde ğadabuhu*. “Gazabı, sinirliliği şiddetlenirdi. Sert bir tavır alırdı.” *Ke-ennehu münziru ceysin*.

“Sanki o bir ordunun münziriymiş, yani, komutanı ve o orduyu harekete geçirmek için olan, ihtarda bulunan başındaki kimseymiş

gibi. Sanki o kimse,” *Sabbehaküm*. “diyormuş gibi, ‘Ne ordu, ne yapıyorsunuz çadırlarınızda! Niye böyle gevşemiştiniz, düşman sabahleyin erken saatte hücumla geçecek, kalkın bakalım!’ der gibi.” *Ev messâküm*. “ ‘Akşamüstü bak ne geceleyip duruyorsunuz düşman akşam akşam karanlıktan istifade hiddetle hışımlanıyor; harekete geçti, hücumla geçti!’ der gibi, sanki ordunun başındaki bir kimse ordusunu birden ikaz edip toparlıyormuş gibi, böyle gazanfer biri gibi davranırdı. Gözleri kızarırdı, sesi yükselirdi ve o tarzda konuşurdu.

b. Günahı Hoş Göremeyiz

Çünkü muhterem kardeşlerim, Allah’ın haramlarının işlenmesine müsamaha etmek doğru değildir. Günahların işlenmesine hoş bakmak, insanların gafletine, cahilliğine karşı lâkayt kalmak doğru değildir. Çünkü bunların sonucu çok iştir.

Geçen gün yılbaşı münasebeti ile hadîs-i şerîfler okuduk. Allahu Teâlâ hazretlerinin hak peygamberi ve elçisi Muhammed-i Mustafa diyor ki:

“Ümmetimden bazı kimseler [haramları helal gördüklerinden, işlediklerinden, aldırış

etmediklerinden dolayı] kabirlerinden domuz ve maymun suretinde kalkacaklar.” Başka bir hadîs-i şerîfte de, “Şiddetli keyif ve eğlen-ceyle gecelediklerinden, çalgıcılar edindikle-rinden, çeşitli günahlar işlediklerinden dolayı Allah onların suretlerini, siluetlerini maymun-lara, domuzlara değiştirecek” diyor. Kabirden kalkınca insanın öyle olması ne kadar fena. Neden?

Allah’ın haram kılmış olduğu bir şeyi umursamayıp işledi; onu sildi, aldırmadı. Onun için ayetleri bilen insanların, İslâm’ın emirle-rinden, yasaklarından haberdar olan Allah’ın ayetlerini okuyup anlayan Resulallah’ın hadîs-i şerîflerini okuyup, dinleyip anlayan kimsele-rin çok şuurlu, çok gayretli olması lazımdır.

Öyle anlatılıyor öyle dinleniyor ki, sanki bir yerde bir program seyrediliyormuş. bir eğ-lence toplantısıymış gibi, sanki bir işte med-dahın hikaye anlattığı gibi, toplanmış gibi... Böyle şey mi olur? Çiğnenen Allah’ın emridir, isyan edilen dergah Allahu Teâlâ hazretlerinin dergah-ı izzeti. Onun için şiddetli olmak la-zım.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz onca halim selimliğine rağmen şu

halkı ikaz ve irşâd makamına çıktığı zaman, kürsiye, minbere çıktığı zaman sesini yükseltir, gözleri kızarır; sanki bir ordunun ihtarcısı, ikazcısı, sanki onu harekete geçirmek isteyen başkanı gibi öyle yüksek sesle, öyle ıstiyakla konuşurdu.

Acaba nasıl olurdu? Muhakkak ki dinleyenlerin tüyleri diken diken olurdu, gözlerinden yaşlar akardı. Hocamız *rahmetullahi aleyh* halim selim birisiydi. Yani aynen, hani fenâ fi'r-Resul olmak, tasavvuf kitaplarında vardır bunlar, hep düşünürüm. Fena fi'r-Resul olmak; Resulallah'ta fâni olmak. Fenâ fi'ş-şeyh olmak, fenâ fi'r-Resul olmak, fenâfillah olmak.

Fenâ fi'r-Resul olacak insan. Yani Resulullah'ın halini, ahlakını aynen alacak; sanki onun şahsiyetini tahtalayacak, tam onun o tahtında eriyecek, böyle olacak bir insan nasıl olur.

Hocamız *rahmetullah aleyh*'i hatırlıyorum, şu kürsüye çıktığı zaman, şu minbere çıktığı zaman başımızı kaldırmaya cesaretimiz olmazdı göz göze geleceğiz diye. Öyle bağırarak, öyle bir hutbe îrâd ederdi ki tüylerimiz diken diken olurdu, gözlerimizden yaş akardı. Demek ki haliyle de Peygamber Efendimiz'in

sünnetine tam uyuyormuş.. O kadar ki inince dövecek mi parçalayacak mı, asacak mı kesecek mi filan dersin, indiği zaman hiçbir şey yok. Ama şuraya çıktığı zaman kimsenin yüzüne bakmaya cesareti olmaz. Anlıyoruz ki Resulallah'a uymak için.

Ali Rıza Sağman diye meşhur bir zât vardı, ziyaretine gittik, yaşlı bir kimsedir, meşhur kimsedir. Tecvid yazmıştır daha başka şöhreti vardır filan diye; işte bizim nereden geldiğimizi, kimler olduğumuzu anlayınca ilk hocamızda yer etmiş olan şey o. “O mübarek” diyor, meclisindeki başka birisine anlatıyor sayın hocamızı, “o mübareğin hutbeleri dehşet olurdu, hutbeleri şahane olurdu, muazzam olurdu.” diye onu anlatıyor.

Neden? İşte Allah'ın dinini kullara öğretecek de onun için bu işte gevşeklik olmaz. Çok üzülüyorum, işi geç söyledik, geç kaldık diye. İnşallah bundan sonra geç kalmayalım. Yani şu yılbaşında bir tane müslümanın tenezzül edip de böyle şey yapmaması lazım, bu eğlencelere tenezzül etmemesi lazım. O gece yarısı hepimizin yatsı namazını kılar kılmaz erkenden

yatmamız lazım. O gün televizyonu haber dinlemek için bile açmamamız lazım. Gece teheccüd namazına kalkmamız lazım.

“Ya Rabbi ben bu zalimlerden kâfirlerden günahkârlardan değilim. Ne yaptıklarından rızam var, ne kendilerine sevgim var ya Rabbi, ben senin kulunum, ben senin rızanı istiyorum; öl dediğin yerde ölmeye, kal dediğin yerde kalmaya hazırım ya Rabbi. Senin emirlerin benim için güzeldir, senin yasakların benim için güzeldir. Sen bana içki içmeyi yasaklamışsın ne mutlu bana. Sen bana çalgı dinlemeyi, şarkı dinlemeyi, çalgıcı seyretmeyi, çengi oynamayı yasaklamışsın; ne güzel yapmışsın, tamam ya Rabbi.

Her emrin güzel; lütfun da hoş, kahrın da hoş; haramın da yerinde, helalin de yerinde.” diye o duyguyla şey yapmamız gerek. Söyledik söyleyebildiğimiz yerlerde ama az oldu belki, herkese ben de duyuramadım belki, mecmualarımızda daha önceden yazıp ikaz etmemiz lazımdı.

Emr-i ma'ruf neh-i münker yapacağız, her biriniz yapacaksınız; bir kişi ben burada söylediğim zaman, yetmez. Bir hoca yurduna ihtarı

yetmez. Bütün cemaat bütün çevresine söyleyecek, “bırakın bu günahları, bırakın bu içkiyi, bırakın bu kumarı, bırakın bu özellikleri, bırakın bu kâfirlerin pis adetlerini. Teknolojisini alamıyorsunuz, çalışma düzenini alamıyorsunuz, metodunu alamıyorsunuz; rezaletini alıyorsunuz. Pisliklerini alıyorsunuz, iyilikleri kendilerine kalıyor pisliklerini siz alıyoruz, yağmalıyorsunuz bu ne biçim mantıktır?” diye konuşmamız lazım. Allah hepimize dinimiz için çalışma aşkı, şevki ve kuvveti, azmi, cesareti, şecaati versin; bize onu her yerde icra etmek ve söylemek nasip etsin. Halim selim olan Peygamber Efendimiz hutbe îrâd edeceği zaman böyle yapardı. Buradan bir de aklıma gelen bir başka konuya geçiyorum. Çok kıymetli kardeşlerimiz var; Allah babalarından, annelerinden, büyüklerinden razı olsun, kendilerine de zihin açıklığı versin. Din ilmini öğrenmeye geçmişler. Kur’an kurslarında, ilahiyat fakültelerinde okuyorlar, dînî yerlerden öğreniyorlar.

Halim selim alışmışlar, yani ensesine vur ağzından lokmasını al, sesi çıkmaz. Yok, öyle olmayacaksınız; babayiğit olacaksınız, yüksek sesli olacaksınız. Şu şeye[minbere] çıktığınız za-

man caminin kubbesi hop kalkacak hop oturacak. Böyle konuşacaksın. Bağıracaksın, “Utandırmıyor musun?! Bu günahı nasıl yaparsın?” diyeceksin, korkacak o da. “Ya bu hocalar burada bağılıyor, yarın Rabbim bana gazap ederse, niye bunu böyle yaptın derse benim halim nice olur?” diyecek, günahlara düşmeyecek. Sessiz sessiz olmayacağız, yani o kardeşlerim de seslerini yükseltmenin çaresine baksınlar; yumurta mı içecekler ne yapacaklarsa, koşu mu yapacaklar sabahları akşamları. Bak peygamber Efendimiz’in gözleri kızarırdı, sesi yükselirdi, gazabı şiddetlenirdi. Halim selimdi, rauf ve rahim peygamberdi, hilm sıfatıyla muttasıf idi, sakindi, sessizdi, güleç yüzlüydü ama gel bakalım bir de onu minberde gör. Camiye girdiği zaman kimse başını kaldırıp çevirip de bakamazdı. Fırsattan istifade şöyle bir kıyıda kenardan baksa ya; bakamazdı ona olan hürmetinden, saygısından, kendisini kaplamış olan heybetinden. Uzak diyarlardan bir bedevi vesaire geldiği zaman meclisine girilir, mesela bir tanesi girmiş Peygamber Efendimiz’in oturduğu yere, başlamış eli ayağı titremeye. Neden? Karşısındaki Allah’ın Resulü, ondan tir tir titriyor, böyle bir heybet almış, bir şey demedi

Peygamber Efendimiz. Ama Peygamber Efendimiz'in korkusu bir aylık mesafedeki düşmanın kalbini küt küt attırır. Yani günlük değil, bir aylık mesafe. Düşmanın ödü patlardı Peygamber Efendimiz'den manyetik tesiri orada ne yapar kendisini gösterirdi adeta, öyle diyeyim hani mıknatıs böyle toplu iğneyi yaklaştırdığın zaman kıpırdatıyor ya daha uzaktayken, neden, mıknatıs tesiri var. Peygamber Efendimizin de peygamberlik tesiri bir aylık mesafeden düşmanın yüreğini hoplatır. “Acaba Hz. Muhammed bize saldırır mı, acaba Hz. Muhammed bize bir şey yapar mı, acaba şöyle olur mu böyle olur mu?..” diye ödü patlardı bu müşrik kabilelerin, o hainlerin, onların reislerinin ödü patlardı. Onun için müslümanın İslâm'ın güzel taraflarını iyi öğrenmesi lazım.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

22 Cemâziye'l-Evvel 1409 / 31.12.1988

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

